

RASPRAVA O STANJU HRVATSKOG GRADITELJSTVA

Prijetnja postupnog propadanja i nestajanja

PRIPREMILI:

Tanja Vrančić i Branko Nadilo

Sudionici su bili iznimno zadovoljni sadržajem i kvalitetom iznesenih izlaganja, a dodijeljene su i nagrade za diplomske i doktorske radove na građevinskim fakultetima u Hrvatskoj

U povodu 60. obljetnice Hrvatskog saveza građevinskih inženjera (HSGI-a) i 65. obljetnice redovitog izlaženja časopisa *Građevinar* održan je u Zagrebu 19. i 20. studenoga 2013. stručno-znanstveni skup *Hrvatski graditeljski forum 2013*. Organizator je skupa bio slavljениk HSGI, a medijski pokrovitelj, također svečar – časopis *Građevinar*. Pokrovitelji proslave obljetnica i stručno-znanstvenog skupa bili su predsjednik Republike dr. sc. Ivo Josipović i gradonačelnik Zagreba Milan Bandić. Forum je bio uključen u program cjeloživotnog obrazovanja HSGI-a i održan u dvorani *Grand* hotela *International* u Zagrebu, a u rad je skupa bilo uključeno tristotinjak sudionika, uglavnom građevinar, ali i pravnik, ekonomista, inženjera prometa i drugih struka.

Obljetnice su bile zapravo povod za pokretanje rasprave o stanju hrvatskoga graditeljstva koje je trenutačno u velikoj

Predsjednik HSGI-a, Dragan Blažević pozdravlja sudionike *Foruma*

krizi, vjerojatno najvećoj u posljednjih pedeset godina, a nedostatak poslova prijeto gubitkom referencija i stručnog kadra. Ako ne dođe do velikih promjena, može se dogoditi, a već je dijelom i

započelo, nestajanje građevinskih tvrtki i postupno propadanje hrvatskog graditeljstva. Uostalom u posljednjih se pet godina broj zaposlenih u građevinarstvu gotovo prepolovio i od 125.000 smanjio na približno 70.000.

Svečano je otvaranje *Hrvatskoga graditeljskog foruma* započelo u jutarnjim satima 19. studenoga 2013. obračanjem predstavnika organizatora i slavljениka – predsjednika HSGI-a Dragana Blaževića, dipl. ing. građ. On je najprije zahvalio svim predavačima koji su dali velik obol organizaciji cijeloga skupa, a potom i svim sudionicima. Ujedno je izrazio uvjerenje da će se na skupu dogoditi razmjena iskustva te razmjena stručnog i znanstvenog znanja te da će sve to pridonijeti lakšemu svladavanju svih problema s kojima se sada susreće naše građevinarstvo.

Sudionici *Hrvatskog graditeljskog foruma* prije početka konferencije

U posljednjih se pet godina broj zaposlenih u građevinarstvu gotovo prepolovio i sa 125.000 smanjio na približno 70.000

Prof. dr. sc. Stjepan Lakušić u pripremi za izlaganje

Skupu se obratio i začetnik Foruma i glavni i odgovorni urednik časopisa *Građevinar* prof. dr. sc. Stjepan Lakušić čije cjelovito izlaganje donosimo u nastavku ovog teksta (Prilog 1.). Sudionicima se zatim preko videoekrana obratio i pokrovitelj dr. sc. Ivo Josipović. Zapravo bio je to dio snimljenog izlaganja namijenjenog svečanoj akademiji u čast velikih obljetnica, upravo dio u kojem se posebno ističu zasluge hrvatskih graditelja na značajnim građevinama u zemlji i u svijetu. Moderatorica svečanog otvaranja i prva dva dijela Foruma bila je novinarka Nada Kolega. Nakon uvodnih govora uslijedila je dodjela nagrada za najbolje diplomske i najbolje doktorske radove na građevin-

skim fakultetima u Hrvatskoj u 2013. godini koje je prvi put na temelju raspisanog natječaja dodijelilo Predsjedništvo HSGI-a na prijedlog Povjerenstva za nagrade. Nagradu, koja se sastoji od plakete, godišnje pretplate za *Građevinar* i 1000 kuna, za najbolje radove na diplomskom studiju građevinarstva dobili su: Kristijan Jurić, mag. ing. aedif. (organizacija građenja) i Domagoj Nakić, mag. ing. aedif. (hidrotehnika) s Građevinskog fakulteta u Zagrebu te Nina Čeh, mag. ing. aedif. (konstrukcije) i Ivan Žigo, mag. ing. aedif. (geotehnika) s Građevinskog fakulteta u Rijeci. Nagradu za najbolji rad na poslijediplomskom doktorskom studiju građevinarstva dobili su dr. sc. Ivan Marović (organizacija

građenja) s Građevinskog fakulteta u Zagrebu i dr. sc. Neno Torić (konstrukcije) s Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije u Splitu. Kraće prikaze svih nagrađenih radova donosimo u nastavku (Prilog 2.).

Uslijedio je radni dio Foruma, a moderatorica je također bila novinarka i voditeljica Nada Kolega. Sva izlaganja prikazat ćemo nešto opširnije u posebnom prilogu, a ovdje ih samo nabrajamo. Prvo je izlaganje održao dr. sc. Tihomir Domažet, predsjednik Hrvatskog instituta za financije i računovodstvo, koji je govorio o novom ekonomskom modelu odnosno rješavanju krize u graditeljstvu. Slijedilo je nadahnuto i zanimljivo predavanje o tehničkom napretku i budućnosti graditeljstva koje je održao prof. dr. sc. Alen Harapin, dekan Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije iz Splita. Prvi je dio Foruma zaključen izlaganjem Zvonimira Severa, dipl. ing. građ., predsjednika Hrvatske komore inženjera građevinarstva (HKIG), koji je govorio o radu i položaju HKIG-a i položaju članova nakon pristupanja Hrvatske Europskoj uniji.

Nakon kratke stanke za kavu uslijedio je i drugi dio Foruma, a skupu se najprije obratio prof. dr. sc. Roko Žarnić s Fakulteta za gradbeništvo in geodeziju u Ljubljani koji je predstavio članak što ga je napisao zajedno s mr. sc. Klemenom Grebenšekom. Govorio je o globalnoj krizi i problematici građevinarstva s osvrtom na slovensko građevinarstvo nakon ulaza u Europsku uniju. Slijedilo je izlaganje

Detalji iz rasprave na Hrvatskom graditeljskom forumu

Pozorni sudionici na Hrvatskom graditeljskom forumu

dr. sc. Petra Đukana o krizi graditeljstva u Europskoj uniji s osvrtom na stanje u Hrvatskoj. Zatim je o stečaju u graditeljstvu govorio Mičo Ljubenko, dipl. iur., iz Odvjetničkog društva *Ljubenko & partneri* d.o.o. iz Zagreba. Prijepodneveni je program Foruma zaključen izlaganjem Nikice Valentića, dipl. iur., o ekonomskoj i političkoj situaciji kao pretpostavci za početak rasta investicija. Potom je ing. Dragan Blažević, predsjednik HSGI-a, u sklopu posebne inicijative posvećene oživljavanju graditeljstva ukratko predstavio potrebu za pojačanom organizacijom okruglih stolova o temama vezanim uz probleme u graditeljstvu, čak i neoslanjanjući se na donošenje propisa. Potom se razvila kraća rasprava o predavanjima iznesenima u prva dva dijela prvoga dana rada Foruma. Nakon stanke za ručak započeo je i treći dio Foruma kojemu je moderator bio dr. sc. Mirko Orešković. Početak je pripao sponzoru, tvrtki *Tensar International Ltd*, a o geomrežama kao suvremenom materijalu u modernom inženjerstvu govorio je europski menadžer poljskog podrijetla dr. sc. Jacek Kawalec. Nakon njega o konkurentnosti građevinskih tvrtki malih zemalja govorio je mr. sc. Filip Filipec, glavni direktor *Tehnike* d.d.

Izostalo je najavljeno izlaganje Joška Mikulića, dipl. ing. građ., direktora *Viadukta* d.d. o hrvatskim građevinarima na stranim tržištima, ali i obraćanje Igora Oppenheima, dipl. oec., predsjednika Uprave *Ingre* d.d. o mogućnostima hrvatskoga graditeljstva na sadašnjem suvremenom tržištu. Umjesto njega

skupu se obratio dr. sc. Danijel Režek, zamjenik predsjednika Nadzornog odbora *Ingre*, s nekoliko poticajnih rečenica vezanih uz mogućnosti izvoza građevinskih radova i usluga. Taj je dio Foruma zaključen izlaganjem poduzetnika dr. sc. Mirka Oreškovića o inženjerskim inicijativama za regionalnu suradnju.

Nakon kraće stanke za kavu uslijedio je drugi poslijepodneveni i četvrti dio Foruma, a moderatoru su bili prof. dr. sc. Ivica Završki i doc. dr. sc. Davor Krasić. Najprije je doc. dr. sc. Davor Krasić iz Instituta za turizam predstavio rad koji je napisao u suradnji s mr. sc. Zdenkom Lanovićem iz tvrtke *Elipsa-S.Z.* d.o.o., specijaliziranom za prometno planiranje i projektiranje, a tema su izlaganja bili kriteriji za planiranje izgradnje *Park&Ride* objekata u Zagrebu. Slijedilo je izlaganje prof. dr. sc. Marijana Skazlića s Građevinskog fakulteta u Zagrebu o suvremenim tehnologijama betona za gradnju i sanaciju građevina. Prvi je dan Foruma o graditeljstvu zaključen izlaganjem dr. sc. Nena Torića koji je predstavio rad o djelovanju požara na građevine koji je napisao u suradnji s prof. dr. sc. Ivicom Bokom i prof. dr. sc. Bernardinom Perošom s Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije u Splitu.

Slijedeći je dan, 20. studenoga 2013., uslijedila peta sekcija Foruma kojoj je moderator bio prof. dr. sc. Stjepan Lakušić, a na redu su bili veliki infrastrukturni zahvati. Najprije je Darko Peričić, mag. ing. traff., predsjednik Uprave *HŽ Infrastruktura* d.o.o. predstavio sve planirane investicije u željezničku infrastrukturu do 2020.

godine, a potom je mr. sc. Ivica Plišić, generalni direktor *Hrvatskih voda*, govorio o investicijama u vodoprivredu, također do godine 2020. U nastavku je Sanjin-Velebit Pešut, dipl. ing. građ., predstavio ulaganja u cestovnu infrastrukturu na prometnom pravcu Rijeka – Zagreb. Taj je jutarnji dio drugoga dana Foruma zaključen izlaganjem Krunoslava Šamsa, dipl. oec., iz Ministarstva pomorstva prometa i infrastrukture o gradnji novoga putničkog terminala *Zračne luke Zagreb*. Nakon pauze za kavu uslijedio je šesti dio, a moderatoru su bili Dragan Blažević, dipl. ing. građ. i Boris Čupić, dipl. ing. građ. Prvo je izlaganje održao prof. dr. sc. Ivica Završki s Građevinskog fakulteta u Zagrebu u upravljanju poslovnim informacijama u hrvatskom graditeljstvu. Slijedilo je izlaganje Borisa Čupića, dipl. ing. građ. o prijedlogu novoga klasifikacijskog i certifikacijskog sustava građevinskih tvrtki i obrta u Hrvatskoj koji je izradio zajedno sa Zdenkom Karakašem, dipl. ing. građ. u ime Hrvatske udruge poslodavaca u graditeljstvu. Taj je prijepodneveni dio drugoga dana Foruma zaključen izlaganjem Dragana Blaževića, dipl. ing. građ., koji je predstavio stajališta HSGI-a o zakonskim prijedlozima uređenja gradnje. U izradu tog osvrta bili su uključeni i drugi članovi Predsjedništva HSGI-a – Zdravko Jurčec, dipl. ing. građ., Miljana Brkić, dipl. ing. građ. i Željka Šarić, dipl. ing. građ. Nakon jednosatne stanke za ručak slijedio je sedmi dio kojemu je moderator bio prof. dr. sc. Ivan Vrkljan.

Hrvatski graditeljski forum bio je mjestom susreta, brojnih informacija i nadahnutih izlaganja

Prvo je predavanje održao Leo Penović, dipl. ing. građ., direktor tvrtke *HEP Razvoj višenamjenskih nekretninskih projekata* d.o.o. koji je govorio o održivom razvoju graditeljskih kapaciteta kroz velike višenamjenske infrastrukturne projekte. Potom je prof. Mladen Jošić s Arhitektonskog fakulteta u Zagrebu, koji je koordinator izgradnje zagrebačkoga sveučilišnog kampusa, predstavio projekt kampusa Borongaj. Taj je dio Foruma zaključen izlaganjem prof. dr. sc. Ivana Vrkljana o iskustvima i mogućnostima u geotehničkoj problematiki građenja tunela.

Zaključni osmi dio Graditeljskog foruma održan je u popodnevним satima, a moderatori su bili dr. sc. Lino Fučić i Dragan Blažević, dipl. ing. građ. Najprije je o ciljevima i mogućnostima licenciranja izvođača govorio dr. sc. Lino Fučić iz Mi-

nistarstva graditeljstva i prostornog uređenja, a koautor je stručnog rada prof. dr. sc. Ivica Završki. Slijedilo je izlaganje prof. dr. sc. Saše Marenjaka s Građevinskog fakulteta u Osijeku o mogućnostima i ograničenjima za primjenu javnoga privatnog partnerstva u Hrvatskoj i regiji. Posljednje je izlaganje imao prof. dr. sc. Stjepan Lakušić koji je govorio o podizanju konkurentnosti hrvatskoga graditeljstva kroz inovacije i nove tehnologije. Nakon tog predstavljanja zaključen je *Hrvatski graditeljski forum 2013.*

Svakako treba spomenuti da su gosti Foruma drugog dana bili studenti Građevinskog fakulteta iz Osijeka koji su u sklopu kolegija *Procesi planiranja i kontrole građenja* bili u Zagrebu na stručnoj ekskurziji. Stoga je njihov profesor Saša Marenjak zamolio organizatora da im dopusti sudjelovanje na skupu, pa su

zajedno s ostalim sudionicima slušali predavanja održana na tri posljednja dijela Foruma (od VI. do VIII. sekcije). Dva-desetak je studenata pod vodstvom dr. sc. Ivane Šandrk Nukić i doc. dr. sc. Hrvoja Krstića bilo vrlo zadovoljno sudjelovanjem na jednom velikom stručno-znanstvenom skupu. Inače nije poznat slučaj da je na nekom graditeljskom simpoziju organizirano sudjelovala toliko velika grupa studenata, iako ih je dakako često bilo.

Pokušala se mijenjati praksa stručnih seminara namijenjenih stručnom usavršavanju jer su birana predavanja o najaktualnijim i najsloženijim problemima

Studenti Građevinskog fakulteta iz Osijeka

Hrvatski graditeljski forum bio je uspješan pokušaj mijenjanja dosadašnje prakse stručnih seminara, ponajprije onih namijenjenih stručnom usavršavanju. Promišljeno su se naime birala predavanja koja su obrađivala najaktualnije i najsloženije probleme hrvatskoga graditeljstva za koje inače vlada i najveće zanimanje. Pritom se ujedno htjelo koncentracijom stajališta najuglednijih stručnjaka hrvatskoga graditeljstva (uz građevinare tu su bili i ekonomisti i pravnic) pomoći u rješavanju nagomilanih problema. Valja dakako priznati da je takvih izlaganja bilo i na mnogim drugim znanstvenim i stručnim skupovima, ali su se ona često izmjenjivala s usko stručnim izlaganjima pa je to znatno umanjivalo i zanimanje i motivaciju polaznika. Stoga se može reći da je veliko zanimanje za *Hrvatski graditeljski forum* bilo potaknuto zanimljivim izlaganjima, a manje potrebom za skupljanjem potrebnih bodova.

To je svakako potvrdila i anonimna anketa među sudionicima skupa. Tako je na ljestvici ocjenjivanja od 1 do 5 ukupna prosječna ocjena čak visokih 4,6, a posebno je visoko (4,72) ocijenjena ispravnost ideje o organizaciji takvoga stručno-znanstvenog okupljanja. Sudionici su visoko ocijenili i stručnost predavača i kvalitetu predstavljenih tema (4,47), ali i prijava za skup i međusobnu korespondenciju (4,72), usluge agencije *Ulix* vezane uz plaćanje kotizacije (4,63), kvalitetu dostupnih informacija i materijala (4,67) i kvalitetu pratećih sadržaja na skupu (4,78). Te su ocjene zaista vrlo visoke i uvelike obvezuju organizatore nekih budućih sličnih

Hrvatska pošta istaknula je važnost Foruma izdavanjem prigodne dopisnice

skupova. Osim toga, posebno su dobro ocijenjena izlaganja o predstečaju u graditeljstvu, konkurentnosti građevinskih tvrtki malih zemalja, ali i osvrt HSGI-a na zakonske prijedloge uređenja gradnje, zapravo zaključci dosad održanih okruglih stolova. Sudionici su navodili i prijedloge tema koje bi ih zanimala, pa će te vjerojatno biti znatna pomoć u pripremi nekih drugih stručnih skupova.

Posebno su dobro ocijenjena izlaganja o predstečaju u graditeljstvu, konkurentnosti građevinskih tvrtki malih zemalja, ali i osvrt HSGI-a na zakonske prijedloge

Sve u svemu, organizacijom *Hrvatskoga graditeljskog foruma 2013* do-

stojno su obilježene velike obljetnice Hrvatskog saveza građevinskih inženjera i časopisa *Građevinar*. Dobrom su dojmu pridonijeli i visoki pokrovitelji, ali i svi popratni materijali koji su bili skladno i primjereno grafički opremljeni. Sudionici su, kao što je rečeno, plaćali kotizaciju od 1500 kuna, a uz to su uz predavanja bili uključeni objedi i lijepo opremljena knjiga *Izazovi u graditeljstvu* s gotovo 400 stranica s DVD-om koja je obuhvatila glavninu izloženih radova. Kao posebnu zanimljivost valja istaknuti da je *Hrvatska pošta* obilježila *Hrvatski graditeljski forum* prigodnom dopisnicom i posebnim žigom koji se na poštanske pošiljke stavljao 19. studenoga 2013., a to se prvi put dogodilo na nekom skupu koji je organizirao HSGI, a vjerojatno i bilo koja druga tehnička udruga.

Izložba novih materijala i saznanja o novim tehnologijama

